

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., din care la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul V.

Ori-ce inserate,

se plătesc pe serie sîn linia, cu litere merute garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a două si a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriul“ în Sibiu.

Nr. 9.

— Sibiu, Sâmbătă 30/11 Februarie. —

1882.

Economi'a nationala.*)

(Precuventare la cartea dlui P. S. Aurelianu despre Industria.)

Fiacare secolu este caracterisat prin creatiunea sau desvoltarea ôre caroru ramuri de activitate. Istori'a ne spune că în cutare epoca s'au desvoltat artele; într'alta cercetarile filosofice; într'o a trei'a s'au cultivat științele. Cu privire la secolulu alu nouespredecelea, aceea celu deosebesce de cele trecute este progressulu fără precedentu alu științeloru și alu desvoltarei economice. Descoperirile științifice; cultivarea cu predilectiune a diferiteloru ramuri ale științei; imprascierea și vulgarizarea cunoscințeloru științifice voru fi unulu dintre titlurile de gloriã ale acestei epoci. Alaturi și în paralelu cu progressulu științeloru s'a desvoltat industri'a în tôte ramurile sale: agricultura, industri'a propriu disa și comeriul. Știința aplicata la aceste trei ramuri de activitate este una din manifestatiunile cu care se pôte fali secolulu nostru. Urmarea a fostu progressulu industrialu, o preocupatiune particulara pentru interesele economice, preocupatiune care a mersu crescându până în dilele nôstre și care nu se va mai opri de acum înainte. În timpul de fatia îngrijirea despre desvoltarea intereseloru economice a devenit atâtu de mare, în cătu a ajunsu se ocupe daca nu celu de întâiu, daca celu puțin unulu dintre intaiiele locuri în politic'a Stateloru. Cu fapte petrecute dilnicu se pôte proba, că cautandu bine mai tóta activitatea diplomatiei urmaresce atingerea unui rezultatu economicu. Chiaru politic'a de cucerire teritoriala urmaresce întru cătuvia totu scopuri economice. Ce cauta natiunile europene în Asi'a, în Afric'a și Australi'a? Sunt ele ôre conduse numai de dorint'a de a se întinde teritorialicesce? Nicidecum; tint'a urmarita este mai cu sêma întinderea relatiunilor economice, acapararea, daca este cu potintia, a transactiunilor comeriiale. În Europ'a, unde cotropirea teritoriala a devenit ôre-cum mai d'ficila, politic'a este mai cu sêma economica. Diplomati'a pune în lucrare tôte mijlôcele de care dispune, numai se pôte asigura Stateloru respective folôse cătu mai mari. Încheierea tractatelor de comeriul, conventiunile privitoare la tarifele cailoru ferate și ale vapôreloru; cestiunile de navigatiune și de politi'a fluviala; într'unu cuventu atâtea cestiuni de ordine curatu economica, au devenit ôre-cum preocupatiunea esentiala a diplomatiei. Lucrulu nu trebuie se surprindia pe nimeni. Dupa cum individulu, comeriantu, industrialu, ori agricultorulu, cauta a avea cătu mai multi musterii, asemenea și Staturile se silescu a dobandi cătu mai numerosa clientela pentru producatoriilor lor. Afara de acêsta pentru unele poteri politic'a economica a devenit unu mijlocu indirectu spre a ajunge pe nesimtite la cuceriri politice, și acêsta da și mai mare însemnatate iniuriilor pe cale economica. În multe împrejurari, Istori'a este fatia pentru a ne spune, cuceririle economice au fostu premergătoare cuceririlor politice.

Fatia cu acêsta aspiratiune generala a popôreloru înaintate cătra desvoltarea intereseloru economice; fatia cu nepregetat'a staruintia a diplomatiei în scopulu iniuririi pe calea comeriiala, tiér'a nôstra nu numai că nu pôte fi nepasătoare, dar nu'i este iertatu a sta pe locu. Cine sta pe locu candu altii se îndrumedia spre progresu, merge înapoi, și acela care merge înapoi, perde dreptulu de a figura între natiunile libere și independente. Turci'a îngamfata n'a ascultat de sfaturile ce i s'au datu de cătra cei mai credinciosi prieteni ai sei. Lumea mergea înainte și densa traiã în visurile vechii splendori a osmanliilor. Deodata se trezesce în fatia-i cu unu adversariu secularu, cu aspiratiuni la viétia a unoru nationalitati asuprite și cu Europ'a

*) A se vedé Nr. 8.

nepasătoare; rezultatu ilu cunôscemu. Progressulu este necrutatoriu, calca și adesea sdrobesce pe acela care-i sta în cale; legea sa este fatala.

Multamita lui Dumnedieu, poporulu romanu nu este dintre acelea cari fugu de progresu; din potriua, nu credu că altele aru potea se-i stea înainte candu este vorba de a se desvolta și a merge pe calea civilizatiunei. Impregiurari mai pre susu de poteriile sale l'au impeditu de a fi alaturi cu cealalte némuri înaintate; nu potea se lupte deodata pentru a'si apera fiint'a și pentru a se desvolta. Astadi dupa seculi de suferintie elu este liberu și independentu. Ajunsu în rendulu popôreloru înaintate întru cătu privesce situatiunea sa politica, este de datori'a sa se se puna pe lucru pentru a le ajunge și pe calea economica. Avemu credintia că-si va îndeplini cu santienie și acêsta datorie. Istori'a nu va trece în neperitôrele sale pagine, că descendenti marelui poporu romanu nu au știutu se-si îndeplinesca nobil'a sarcina de poporu liberu. Va intempina greutati; înse trecutulu seu ne incredintiedia că va esi învingetoru și din acêsta nobila lupta. Elu scie că Europ'a isi are privirile atintite spre densulu; scie că popôrele civilizate ilu astépta se dea dovedi de bravura pe paciniculu campu alu culturei, dupa cum a datu și pe campulu de bataia; le scie tôte acestea și va respunde asteptariloru lumii civilizate.

În acêsta era noua, fiacare romanu este datoru se dea tributulu seu. Patri'a va priimi cu recunoscintia prinusulu celui mai din urma, că și pe alu celui mai de frunte dintre copii sei. Unu simtiementu de santa datorie a inspiratu paginele ce urmédia. Supuindu-le binevoitôrei apretiarilor a compatriotiloru mei, îi rogu se credia că mobilulu care m'a îndemnatu a fostu adenc'a convingere ce amu de ani, cum că întemeierea industriei în Romani'a este o cestiune de viétia pentru tiér'a nôstra.

Ferestreu, Septembrie 1881.

P. S. Aurelianu.

Representatiunea senatului romano-catholicu din Transilvani'a înaintata la camer'a deputatiloru Ungariei în contra proiectului de lege gimnasiale.

Acea representatiune este subscrisa din partea clerulu rom.-catholicu de cătra esc. sa octogenariulu episcopu diecesanu dr. theol. Michailu Fogarasy și dr. Carolu Éltés canonicu referente alu senatului seu administrativu, éra din partea și în numele mireniloru de cătra. escel. sa baronulu Ludovicu Josika presedente mireanu și dr. Henricu Finály, professoru la universitate și secretariu.

Mare lauda și recunoscintia avu consistoriulu evang. sasescu și superintendentele dela cei de confessiunea lor și dela toti adevératii germani pentru cele doue memorande înaintate un'a la tronul și alt'a la camer'a deputatiloru; daca cu recunoscintia atâtu mai mare sunt datori acei vreo 300 mii romano-catholici din Transilvani'a cătra senatulu lor bisericescu, pentru apararea barbatésca a drepturiloru bisericei proprii. Diferenti'a în modulu apararei de ghialale despotismulu este, că autonomi'a bisericeiloru protestante întemeiatu pe legi și tractate nu o pôte trage nimeni la îndoiéla, de cătu pôte numai se cerce a însiela sau a recurge la forti'a brutale; din contra autonomi'a bisericei romano-catholice transilvane se potea combate cu argumente, indata-ce voiã cineva se o confunde cu positiunea bisericei catholice din Ungari'a. În proiectulu desu citatu și în raportulu ministrulu se vede tocma acêsta stratagama; daca acestu memorialu romano-catholicu scôte pe ministrulu culteloru și pe toti adjutantiiloru sei calvini și rationalisti, din tôte positiunile lor cu legi și diplome de înalta valôre. Petitiunile sasesci sunt compuse în spiritulu și tonu demnu de ceta-

teni liber'a (freie Bürger), éra representatiunea romano-catholica se adressédia cătra dieta acusandu fôrte greu pe ministru în tonu și maniera de cavaleru și domnu, carele nu rôga pe nimeni, ci pretinde ori-cand scie bine, că elu are dreptu și nu adversariulu seu. Dumnedieu și dreptulu meu, este parol'a adevératulu cavaleru. Este lucru mare în viétia omenésca a fi liberu dela nascere, a se simti liberu și a lucra cu întieptiune în libertate.

Acestea premisse, reproducemu și noi celu puțin argumentele cele mai valorôse ale rom.-catholiciloru transilvani aduse întru apararea autonomiei lor.

Senatulu catholicu nu se ocupa cu partea pedagogica și didactica a proiectulu de lege, acêsta elu o lasa în grija profesoriloru și în a deputatiloru catholici și acatholici, ci unic'a lui grija și dorere este autonomi'a bisericei și dreptulu ei avutu ab antiquo și totudeauna folositu, de a'si înfiintia, organisa, conduce și administra scôlele sale ea singura, prin episcopulu și mai tardiu totuodata prin asia numit'a comissiune catholica. Ministrulu culteloru și alu instructiunei publice se încercă din contra, se tréca preste autonomi'a bisericei, se'i încurce și nimicésca drepturile, se puna man'a statulu pe scôlele catholice. Nici chiaru catholicii nu aru fi creditu în o cutediare că acêsta; acum inse'i și dau lectiunea de multu meritata.

Senatulu catholicu din Transilvani'a s'a scandalitu fôrte și mai virtosu din caus'a celoru coprinse în capu VI și anume §. 2 alu proiectulu de lege. Grija și o drépta mania crescú atunci, candu catholicii vediu, că în raportulu motivatu alu ministrulu adaosu la capu VI preste totu e vorba despre gimnasiale bisericeiloru autonome protestante, éra despre gimnasiale bisericei autonome catholice nu se dice nici-unu cuventu leganatu, că și cum acelea nici nu aru existe. De aici senatulu bisericescu închiaie că la lucru învederatu, că ministrulu nu considera biserica rom.-catholica din Transilvani'a că autonoma, prin urmare nici gimnasiale catholice că proprietate a ei, ci că le pune în categori'a acelor gimnasiale din tiéra, despre care în acelu §. 2 se dice: „Tôte acelea scôle secundarie (közéiskolák, Mittelschulen), care se sustinu din fondurile câte stau sub administratiunea ministrulu culteloru și instructiunei publice, sau în generalu tôte câte stau astadi sub dispositiunea și nemidiulocit'a conducere a ministrulu culteloru și instructiunei publice, remanu și pe viitoru sub dispositiunea lui, și decisiunile coprinse în Capetele II, III, IV și V ale acestui proiectu de lege (în cătu nu se face vreo exceptiune în lege), au valôre și asupra lor.“

Ací apoi senatulu catholicu isi descopere profund'a sa dorere, că de ceea ce s'a temutu din partea ministrulu, nu a scapatu, ci s'a împlinitu.*)

Trei tese isi propune senatulu catholicu a demustrá, le și demustra minunatu, adeca:

1. Biserica catholica din Transilvani'a isi are autonomi'a sa asecurata prin legile tierei, prin rescripte regesci și prin „juramente“, exercitata în decursulu mai multoru secolu până în dio'a de astadi;

2. Gimnasiale statulu romano-catholicu din Transilvani'a nu se sustinu din fondurile administrate de cătra ministrulu culteloru și alu instructiunei publice;

3. Scôlele medie (secundarie, gimnasiale) ale bisericei rom.-catholice din Transilvani'a n'au statu niciodata, nu stau nici în dio'a de astadi sub dispositiunea și conducerea imediata a gubernulu, respective a ministeriulu culteloru și instructiunei publice.

Ad 1. Senatulu catholicu se provôca întru apararea autonomiei sale bisericesci totu la acelea

*) Nagyon el szomorító tapasztalás etc.

legi fundamentali ale principatului Transilvaniei, la care veduram în Nr. 3, 4, 5 că s'au provocat protestantii, prin urmare cu toată uniunea și fuziunea făcută, unii că și alții recunosc valoarea și puterea lor salvatorie de libertatea religioasă și de învătământul în contra despotismului ce tinde a nivella, centralisa și nimici. Bine se observam acilea: catholicii ardeleni în marea lor majoritate sunt magiari, între cari mulți și magiari fanatici; cu toate acestea ei în casuri extraordinare precum este și acesta, recunosc, de și numai indirecte, și fără voi'a lor, cumplit'a eróre, adeca crim'a politica a lor, că și venduseră autonomi'a pe promisiuni desierate ale ungenilor.

În specialu, relative la autonomi'a bisericească, catholicii se provóca atátu la diplom'a leopoldina din 4 Dec. 1691 câtu și la decisiuni luate în anii 1717, 1732, 1791.*)

Dara autonomi'a rom.-catholica transilvana mai are și unu altu fundamentu solidu. Pentru-cá afacerile eclesiastice, scolastice și fundatiunile acestei religii se póta fi îngrijite și administrate cu mai bunu folos, în a. 1775 s'a instituitu asia numit'a Comissio catholica cu sfera de activitate corespondentia; éra dupace în urmatorii ani gubernulu centrale se încercase a curma activitatea acelei corporatiuni autonome, chiaru diet'a transilvana din a. 1791 la Nr. 146 alu actelor sale a protestat și a cerutu dela monarchu, cá gubernulu se lase în pace pe acea comisiune catholica.***) Imperatulu Leopoldu II respunde la acea representatiune a dietei recunoscându drepturile catholicilor, își reserva numai dreptulu seu de inspectiune suprema, adeca de controla, cá se se védia, daca cineva nu trece preste prerogativele sale, sau daca își implinesce întrú toate vocatiunea sa.***)

(Va urmá.)

Ministrulu cultelor a patit'o.

În ór'a din urma se ridicara proteste, remonstratiuni și chiaru amerintiari de cátra reprezentantii mai totoruru bisericelor și confessiunilor religioase din Ungari'a și Transilvani'a în contra proiectului de legea scóleloru gimnastice, și asia pe candu noi abia apucaramu se reproducemu parti din representatiunea bisericeii catholice din Transilvani'a, éta cá protestantii luterani și protestantii calviniani din toata Ungari'a înaintara prin reprezentantii lor esc. sa baronu Nicolae Vay (omu trecutú de 70 de ani) cá presiedente (curatoru primariu) alu bisericeii calvine și bar. Antoniu Radvansky cá presiedente alu celei luterane, unu memorialu cu protestu identicu, alu carui tonu energiosu e caracterisatu mai virtosú prin passagiulu în care se dice, cá protestantii Ungariei si-au castigatu și asiguratu autonomi'a bisericească și scolastica prin versari de sange, apoi citandu tractatele de pace și legi, cum este art. 26 din 1791, apoi din 1843 și 1848, declara limpede și respicatu, cá ei la 30 gimnastice de câte 8 clase, 27 mici, 13 facultati teologice și 6 academii de drepturi, precum și la câte s'aru întemplá se mai infintiedie pe viitoru, totu numai din averile lor, nu voru suferi nici-odata nici-unu amestecu alu gubernului, sub nici-unu pretextu. Acestui protestu

*) Acilea au se'si ia sam'a și romanii gr.-catholici din Transilvani'a et partibus adnexis până susu în Marmati'a. Candu au adoptatu ei cele patru puncte dogmatice, li s'au asecuratu atátu în diplom'a din 1700 câtu și prin legea din 1740 și la alte ocasiuni nenumerate, cu subscriptiuni imperatesci, toate drepturile folósele, și scutiunile de care se bucura romano-catholicii în acésta tíera. Red. Obs.

**) Cuventele dietei sunt:

„Quemadmodum directionem in religiosis apud Helveticas et Augustanas Confessionis Evangelicos, prout et Unitarios tenore Approb. Const. Part. I. Tit. I. art. III. usuque continuo et legali per Status earundem religionum, seu illarum Consistoria gerere solent; ita a parte RCatholicorum etiam negotia Ecclesiarum, scholarum item ac piarum fundationum annuente sua Maestrate SSma ipsissimis Statibus RCatholicis eorumque Episcopo dirigenda concedantur, sublatis vigore praesentis articuli Commissionibus cum influxu et sub directione Gubernii Regii hactenus celebratis.“

***) Respunsulu imperatului Leopoldu II suna:

„Admissum, ut Catholici etiam negotia sua scholastica, fundationalia et ecclesiastica, postquam scilicet illa, una cum ratione manipulationis clarius determinata nostraeque regiae resolutionis substrata fuerint (exceptis illis, quae directe Episcopo reservata sunt) adinstar Consistoriorum reliquarum religionum sub suprema inspectione nostra regia, solitisque circa illa Majestatis iuribus, seorsim perractent, conficienda vero desuper protocolla authentica, tam Catholici, quam etiam reliquarum receptorum religionum consistoria Majestati nostrae medio Gubernii nostri regii de mense in mensem substernant.“

ii dete citire însusi br. Nic. Vay cu voce sonora în siedinti'a din 7 Febr. a subcomitetului dietei.

În aceeași di eminenti'a sa arhiepiscopulu geniale Ludovicu Haynald venindu dela delegatiunile din Vien'a, cadu cá o bomba în midiu-loculu comisiunii adunate, și pretinse în numele întregului episcopatu rom. catholicu, cá se sistedie discussiunile, până nu va presentá si em. sa memorialulu bisericeii catholice din Ungari'a aparatoriu de autonomi'a ei. Presiedentele Baross (slavacu renegatu) se codea, dara'i stórsera invoirea; siedinti'a se ridicá și urmatori'a se prorogá pe 9 Febr.

Totu în 7 Febr. s'a presentatu la dieta și memorialulu mitropoliei romanesci gr. cathol., care va trebui asemenea se se dea mai ántaiu subcomitetului insarcinatu cu adunarea și înregistrarea întregului materialu venitu din toate partile; de aci va trece în deliberarea comisiunii dietale, apoi pe lângá raportulu acesteia se va întórce éra la camer'a deputatiloru.

Toate representatiunile și protestele punu celu mai mare temeiu pe autonomi'a lor bisericească, castigata cu nespuse lupte, asecurata prin legi și tractate, resbunata cu sange, practicata și aparata totdeauna în contra despotismului centralistu și a tiraniei nerusinate. Toate se publica, romanesc înse numai daca se traducú din limb'a magiara.

Arestari panslaviste în Galiti'a și Banatu.

Panslaviste sunt numite de cátra diariile polone, germane și magiare toate arestarile de caracteru politicu, câte se facura dela 5 Februaru încóce în Lemberg, în Colomea, chiaru și în Cernovitiu (Bucovin'a), cum și în câteva comune mai mici din Galiti'a, apoi în Panciov'a. Cercetarile ulterioare și rigoroase voru arata, daca acelea arestari au meritatu în adeveru cá se li se dea caracteru politicu, sau cá ele sunt de ex. totu numai ceea ce fusesera arestarile pretilor și protopopiloru romanesci din Transilvani'a în érn'a anului 1830, pe candu se bateau polonii cu muscalii. În Nr. preced. atinseram puține despre arestarile din Galiti'a. De trei zile încóce se adeverí, cá în Galiti'a s'au arestatu vreo douedeci de ruteni, mai totu fruntasi, apoi și câteva sateni. Politia polóna a pusu man'a mai ántaiu în Leopole (Lemberg) pe betranulu Dobransky consiliariu de curte pens. și pe fia-sa Olga marit. Hrabar, apoi în aceeași di pe alti câteva amici ai acelei familii, între cari trei redactori, unu preotu, unii docenti, professorulu rutenu Nic. Agonovsky dela Cernautiu și alții în numeru de 20. În 6 Febr. arestarile s'au continuatu cu confiscarea oricaror corespondentie și alte chartii pe unde s'au aflatu de acelea. Toti arestatii au fostu dati pe man'a curtiei judecatoresci (Landesgericht) din Leopole. Nefericitii ruteni sunt acusatú cu planuri de „inalta tradare“, adeca de conspiratiune cu Russi'a și cu scopu de a resculá Galiti'a, a o rupe de cátra Austri'a și a o incorporá la Russi'a. Diariile polóne și dupa ele toate celelalte scriu totu feliulu de minuni despre acea conspiratiune a rutenilor, cum au voitú ei se tréca la bisericea ruséscá, câte sume mari au primitu dela St. Petersburg, câte miľ de portrete de ale imperatului Alexandru s'au aflatu și pe la sateni. Noi se le ascultamú toate acestea cu mare luare aminte și totu cu neîncredere, până ce se va publicá rezultatulu investigatiuniloru.

În aceleasi zile au fostu arestati la Panciova doi serbi, anume Costa Popovici din Belgradu și Lazar Kristici din Cumanov, sub cuventu cá aru fi venitu în comitatulu Torontalu, la orasiulu Kikinda și pe airea, cá se rescóle pe serbi contra ungeniloru.

Însusi „Pesti Naplo“ din 9 Februaru cere, cá investigatiunea se se faca cu toata rigórea, dara nu passionata și nu preocupata, și judecatori se nu se ia dupa toate faimele desierate, éra spionii se nu mai telegrafedie minciuni precum fusera dilele trecute cea dela Brasiovu și alta totu cá aceea dela orasiulu Szabadka, cá-ci cu minciuni de acelea numai câtu irita mani'a romaniloru și a serbilor leali și buni patrioti.

Din provinciile revoltate.

Dupa o scire oficiala dela Seraievo din 7 și 8 Febr. aflam, cá general-maioru Obadici avú loviri ferbinti cu insurgentii veniti în numeru mare asupra orasiului Focia cá se'lu ocupe. Trupele imperatesci l'au aparatu cu mare bravura; perderile nu se sciú exactu.

Diariile oficióse își tinu de a lorú datoría a

tacé despre mai multe întemplari pe care le canta și paserile pe casa. Precum s'a mai disu, este fórtu greu se alegi adeverulu din atátea faime venite din toate partile. Luandu-ne înse dupa câteva diarie mari, care'si au corespondentii lor pe aprópe de teatrulu resboiului, cum și pe urm'a proclamatiuniloru esite dela comitetele revolutionarie, se constata și alte câteva sciri.

Atentatulu asupra vietiei principelui Nicolae abia se mai póte negá. Se scie cá montenegrii nu voru se se supuna vointiei domnului lor de a'i tiné în neutralitate, a trage cordonu tare, a desarmá pe toti insurgenti scapati pe teritoriulu montenegrii, a face toate pe voi'a Austriei; ci ei voru se ia parte la insurectiune, se ocupe Hertegovin'a spre a o incorporá la principatulu lor. Din acestea cauze unu montenegrii furiosu a trasu dintr'unu pistolu asupra principelui Nicolae pe candu acesta mergea calare, dara nu l'a nemeritu. Prinsu fiindu atentatorulu se escusá cá pistolulu i s'ar fi descarcatu fără voi'a lui. Într'aceea montenegrii nu mai voru se scia de nici-unu cordonu și trecu cu sutele în ajutoriulu insurgentiloru.

Totu asia mergu în Hertegovin'a mereu voluntari din Serbi'a, Novi-Bazar, Bulgari'a unde s'au formatu și comitete ajutatórie, éra dela Russi'a trecu neincetatu oficiari de diverse arme cum și medici, apoi bani și munitiuni și cerealii.

Pe lângá toate acestea în Moscú'a și St. Petersburg diarie din cele mai mari și mai citite propaga pe fácia și necurmatu necesitatea de a se declara resboiu Austriei, atátu spre a o scóte din Bosni'a și Hertegovin'a, câtu și spre a restabili toate punctele tractatului de St. Stefano modificatu atátu de tare prin congressulu dela Berlin, în fine spre a pedepsi pe unguri pentru tinut'a lor vrasmasiésca din anii 1876 până la 1878 și chiaru până în dio'a de astadi. Scurtu, se pare cá toata lumea stáva este pusa din nou în miscare ce însufia grija mare nu numai popóralorú monarchiei nóstre, ci la toata lumea europeaná. Apoi cunoscutulu toastu alu generalului Skobelief inca alarmá pe toate popórale.

Romania.

Bucuresci, 7 Febr. nou Dupa-ce dn. C. A. Rosetti își dedese mai de multu dimisiunea dela ministeriulu de interne și remasese neinduplecatu în vointia sa, precum prea bine a facutu, pe lângá ce mai erá o vacantia în ministeriu, acesta se întregi din nou (Vedi mai la vale numele totoruru). Daca în epoc'a de fácia positiunea și functiunea nici-unui ministru în nici-unu statú din Europ'a nu e de pismuitu, apoi în Romani'a sunt mai multu de compatimitu toti aceia câtú se decidu a primí unu ministeriu, cu singur'a exceptiune de câte unu individú cu totulu nesimtitoriu și de altu-mentrea depravatu, caruia nu'i pasa nici de laud'a nici de urgi'a lumii, nici de gloria nici de infamia; în toate celelalte casuri a fi unu omu de caracteru, omu ce se dice Homo probus și a se decide se primésca vre-unu ministeriu în Romani'a, nu însémna nici mai multu nici mai puçinu, decâtu a se espune din dio'a de ántaiu la toate injuriile și calumniile cele mai infame, și fara nici-o perspectiva de a'si luá vreodata satisfactiune justa. În Romani'a nu se face mai nici-odata distinctiune între caracteru privatú și caracteru de omu publicu, între actiunile unui particularu și între ale unui omu de statú. Ai primitu se fii ministru în patri'a ta? Se scii bine, cá indata din acea di tu și numai tu cu colegii tei porti vin'a chiaru și daca nu plóua, nu ninge, sau cá plóua și ninge prea multu.

Dimisiunea dnului Rosetti a fostu provocata mai alesu prin lovirile date de dsa tiraniei și rapacitatiei mai multorú proprietari mari, cei mai multi din Moldov'a. Acum înse „Romanulu“ își resbuna de ei și de complicitii lorú din camera în modu infricosiatu, publicandu mereu asia numite contracte de tocmele agricole, la a carorú citire iti vinu în minte la momentu sclavii negrii și poporatiunea din Irlandi'a; apoi ce este și mai revoltatoriu, cá acei spurcati spoliatori din Moldov'a sunt parte mare venetici, adunaturi straine, ingrasiate din sudórea moldoveniloru, pentru-cá acuma se conspire între sine spre a 'i esterminá și a deschide portile pentru o nóua invasiune de barbari.

În camere se perdu multe zile scumpe numai cu interpelatiuni tendentióse, dintre care de și unele sunt la locul lor, provóca înse torente de vorbe și declaratiuni fara nici-unu scopu, éca asia, cá se tréca ómeniloru de uritu.

Unu mare folosu aru potea trage și romanii;

din Transilvani'a si Banatu, daca aru citi si apoi nu le-ar fi lene se si publice la poporu rezultatulu interpelatiunei facute de dnulu Lahovari in caus'a banatieniloru intorsi la vetrele loru si anume informatiunile date de câtra ministrulu presiedente I. C. Brateanu si ministrulu Chitiu.

De aru tinea cu septemanile, totu le vomu reproduce si noi, pentru-câ dóra voru mai invetiá si banatienii a se ferí celu puçinu de insielatori, de charlatani.

„Monitoriulu“ publica decretulu de numirea nouiloru ministrii si de primirea dimissiunei dnului C. A. Rosetti, in cuprinderea urmatória:

„Dimissiunea dlui C. A. Rosetti este primita.

„Dn. I. C. Brateanu presiedentele consiliului Nostru de ministrii, va trece dela ministeriulu de resbelu la celu de interne.

„Dn. G. Chitiu va trece dela ministeriulu de finantie la celu de justitia.

„Dn. G. Leca este numitu ministru alu Nostru secretariu de Statu la departamentulu de finantie.

„Dn. generalu G. Anghelescu la departament. de resbelu.

„Presiedentele consiliului Nostru de ministrii este insarcinatu cu aducerea in indeplinire a acestui decretu.“*)

— Misicarea trupelor rusesci. Din Chisineu i se scriu unei foi vieneselucruri fórte interesante, cá se nu dicemu nostime. Mai ántaiu corespondentele spune, de si nu crede cá auctoritatile severe rusesci voru permite asia ceva, cá mai multi tineri romani aru avé de gandu se demonstredie contra deputatiuniloru, cari au plecatu din Ismailu si Bolgradu la Petersburg cu adrese de devotamentu câtra tiarulu. Apoi misicariile trupelor rusesci au pusu pe locuitori pe ganduri. Mai multe regimente din Elisabethgrad au primitu deodata ordinulu se ocupe districtele Basarabiei. Câteva detasiamente de cazaci si de geniu voru lucrá la lini'a ferata Bender-Reni, unde va avea in curendu se se transporte unu mare parcu de cara si masine. Tóte aceste mesuri au in vedere óre-cari eventualitati, ce se voru desfasurá inca in anulu curente. Prin cercuri inalte din Moldov'a s'ar fi sioptindu despre o aliantia ofensiva si defensiva a Romaniei cu Russi'a. Contra cui? Negresitu contra Austriei, care pretinde prea multu in cestiunea Dunarei. Corespondentele nu uita a ne spune, se luamu aceste sciri cu mare reserva, de si dni'a sa le-a primitu inca calde, aduse din Petersburg de deputatiunile basarabiene. Vine apoi si urmatórea combinatiune poetica, esita din fantasi'a unui pretinsu membrú alu corpului diplomaticu: In conventi'a preliminaru dintre Romani'a si Russi'a este vorb'a intre altele, cá Romani'a cedéda Dobrogea Bulgariloru, primindu in schimb Bucovin'a si o parte a Transilvaniei. In privinti'a Basarabiei Russi'a a ingrijitu cá se se mantina statulu quo!?

— Eri dupa amédi s'au condusu la ultim'a locuintia, cu unu ceremonialu deosebitu, remisitiile mortuare ale regretatulu colonelu Vladoianu. Dupa carulu funebru amu observatu domni maióru Vladoianu, Lascaru Catargi si altii. Onorurile militare s'au facutu de dóue companii: cavaleria si linia. Câteva tunuri urmau cortegiulu. (Timp.)

Cestiunea Dunarei.

Siedinti'a dela 12/24 Ianuariu.

(Urmare).

Dn. N. Jonescu. Dni mei, ve aduceti aminte in ce impregiurari amu cerutu dela dnulu ministru alu afaceriloru straine cá se ne comunice corespondenti'a diplomatica. Eramu cu totii sub impressiunea, cá gubernulu M. Sale se afla in trist'a positiune de a face, cum se dice in termini mai eufemisti, scuse pentru óre-cari cuvinte din Mesagiulu de deschidere, aplaudate in sinulu Adunarei. Credeamu cá dn. ministru va gasi de cuviintia cá trebuie publicata acea corespondentia pentru a se justificá in faptulu acesta, nu voi dice, unicu in analele nóstre, daca trebuie se le luamu dela Stefanu celu Mare si dela Mihaiu Vitédiulu, dara unicu in analele dreptulu europénu, mai cu séma de candu tóte statele din concertulu europénu se bucura de regimulu constitutionalu. Credeamu cá dnulu ministru va intelege, cá trebuie se previna acestei dorintie ori din ce parte va veni ea, si eram preparatu se fiu atunci, precum sunt si astadi, de unu spiritulu de perfecta desinteresare, de a nu face greutati gubernulu Mai. Sale.

Cestiunea nu mai este pendentá; priu urmare pretestulu totudeauna invocatu pentru a nu se publicá actele diplomatice nu mai exista. Cestiunea este de domeniulu istoriei; ea nu ne mai intereséda pentru a potea modificá consecentiele ei. Faptulu e consumatu, dara remane de datori'a nóstra, cá reprezentanti ai natiunei, de a invetiá ceva din aceste fapte, de a scí in

*) Ceilalti doi dni ministrii Dabija si Urechia remanu.

viitoriu a ne indeplini datori'a controlandu pasii gubernulu nostru constitutionalu, pentru-câ se nu mai vedemu revenindu asemenea triste necessitati. D. ministru nu s'a parutu ánimatu de acestu justu sentimentulu si intr' unu modu cu totulu privatu si amicalu, pentru care ii sunt recunoscatori, s'a adressatu la mine — credu cá nu comitu o indiscretiune care póte compromite relatiunile nóstre diplomatice — si mi-a disu, cá me face arbitru, daca póte se dea publicitatiei corespondenti'a urmata in acésta cestiune, si de aceea pune la dispositiunea mea chartiile oficiale, cá se iau cunoscintia de densele. Eu am respunsu, cum intielegeti fórte bine, cá nu este unu sentimentulu de curiositate femenina nici senila, candu ceru se se publice aceste documente, ci unu sentimentulu de aplicatiune virila, care trebuie se 'lu aiba si Adunarea si gubernulu, si am declinatú onórea de a fi arbitru. Am disu dlui ministru: celu mai bunu arbitru este Adunarea. Dati publicitate documentelor, pentru-câ dorinti'a mea este, cá Adunarea intréga si tiér'a se ia cunoscintia de acestu incidentu. D. ministru a staruitu pe lángra mine cá se iau cunoscintia perfecta de documente.

Dlu ministru de externe. Dela inceputu o gresiti.

Dn. N. Jonescu. D. ministru dice, cá dela inceputu o gresiescu. Nu sciu la ce face alusiune dsa candu me sagetéda cu acésta intreruptiune puçinu diplomatica. Daca gresiescu dela inceputu, rogu pe dn. ministru cá imediatu se me indreptedie; se nu patiu si eu cá dni'asa, care a gresitu si ántaiu si pe urma (aplause).

Mi se pare cá ar trebui se fia mai modestu cineva, candu gresiescu in numele tiei si candu se umilescu odata cu tiér'a. Rogu pe dn. ministru a completá intreruptiunea sa si a'mi aretá in ce am gresitu.

Dn. Eugeniu Státescu, ministru de externe. Ati alteratu o conversatiune privata pe care ati adus'o la tribuna. Socoteam cá vorbescu cu unu fostu ministru de externe, dara m'am insielatu.

D. N. Jonescu. Diceti cá raportediú o conversatiune privata, aducédu-o la tribuna? Nu este exactu acésta. O conversatiune care s'a tinutu aci in emiciclu, in faci'a mai multoru colegi ai nostrii, nu este o conversatiune privata, confidentiala. Vedeti dara cá eram in dreptu a provocá pe dn. ministru se si complectedie intreruptiunea, fiindu-cá acea conversatiune nu érá privata si nu este, credu, nici-unu inconvenientu de a o raportá. Candu va veni dn. ministru cu o lege cá se puna calusiulu in gur'a reprezentantiloru natiunei, numai atunci credu cá va potea se ne opréscu libertatea cuventulu de a spune aci lucruri cari nu au caracterulu confidentialu (aplause).

Am disu dniloru, cá nu érá o simpla curiositate, care me îndemná se ceru publicarea corespondentiei diplomatice, adaogandu atunci a dice dlui ministru, cá nu me potu face arbitru, fiindu-cá mai de inainte sunt de principiu, cá documentele diplomatice, mai cu séma relative la incidente de aceea cari intereséda tiér'a intréga, trebuiescu publicate, pentru-cá tiér'a se judece si reprezentantii ei se ia lectiuni spre a nu lasá pe gubernu se cada din nou in asemenea gresieli; cá-ci tiér'a este care suferu cu dorere amara gresielele gubernulu (aplause).

Dniloru, ati fostu cu totii in caminele dv. si ati potutu observá, daca tiér'a nu are unu viu sentimentulu in cátu se atinge de relatiunile nóstre esterióre. Eu ve pociu spune, si tfinu acésta din gur'a unui fostu ministru alu Mai. Sale, din gur'a unui omu care, retrasu in sihastru sa agricola, se ocupa de cestiunile la care se intereséda poporulu agricolu.

Ei bine, acestu barbatu spunea intr'o scrisóre a lui, adressata câtra unu amicu alu seu, si mai multu decátu amicu alu meu, cátra fratele meu, cá populatiunea rurala urmédia cu mai multa atentiune decátu credemu noi aceste incidente mari. Si acestu omu, care este d. Doniciu dela Valea-ursului, spune cá tieranii ilu intréba: dara cu Ungurii cum stamu? Candu vinu in tiéra? Fiindu-cá si ei au intielesu gravitatea cestiunei Dunarei.

Ei bine, candu amu ajunsu din fericire cá poporulu dela tiéra se se uite cu totu interesulu la actele gubernulu M. S., nu ne mai este permis, nóue, reprezentantii natiunei, se nu judecamu cu mai multa simtibilitate actele gubernulu.

Si are dreptate poporulu, cá si noi toti, cá-ci ati vedutu cá nu se incinge nici cea mai mica discussiune in adunare in care se nu ni se dica cá suntemu mici, cá trebuie se ne supunemu necessitatiloru.

Ati vedutu chiaru astadi, cum presiedentele consiliului, sub impressiunea dorerei care i s'a inspiratu, a disu cá suntemu mici.

Apoi daca suntemu mici, atunci trebuie se invetiámu a avea si limbagiulu dupa tali'a nóstra. De aceea suntemu interesati cá se vedemu cum acestu incidentu, care s'a nascutu prin cuvinte rostite si s'a terminatu prin not'a dlui ministru, s'a desvoltatu pâna intr'atata, in cátu a ingrijitu tiér'a intréga si gubernulu, in cátu si acum chiaru influentiédia declaratiunile ministeriului.

E bine, se ne damu sém'a de acestu incidentu, care nu are pentru presente nici-o gravitate, dara care ar potea mai tardiu se influentiédie voturile nóstre.

Vedu, dniloru, cá s'a luatú de cátu-va timpu depriminderea de a nu se comunicá corespondenti'a diplomatica. Acesta este unu lucru gravu, si ve aducu aminte, cá chiaru cu ocaziunea tratatulu dela Berlinu, totusi ni s'au adusu óre-cari lucrari inainte, ni s'au comunicatu óre-cari acte.

Cu ocaziunea inse a acestui incidentu atátu de insemnatu, nici celu puçinu o declaratiune verbala a ministrulu nu amu avutu. Se vede cá este unu sistemulu, o procedere sistematica din partea gubernulu de a ne tiné in necunoscintia de cauza. Ei bine, daca acésta sistematica procedere din partea gubernulu de a ne tiné in necunoscintia de cauza, de a nu ne dá ocaziune se studiamu jun'a nóstra diplomatiá intr'unu incidentu

care nu ne mai póte aduce nici-unu reu, daca, dicu, acestu sistemulu s'ar perpetuá, apoi atunci declarú, cá nu mai suntemu in regimulu constitutionalu; si dvóstra sciti, cá numai acestu regimulu ne-a facutu ceea ce suntemu cá numai elu este garantu si scutul nostru celu mai puternicu, cá nu vomu comite in viitoriu gresieli cari se ne merite discreditulu in concertulu europénu.

In cestiunea de faci'a, s'ar poté dice, pâna la unu óre-care punctu, cá este unu interesu retrospectivu numai, cá este o curiositate, acarei satisfactiune este cu totulu platonica; cá intréga discussiunea acésta are unu caracteru cu totulu academicu. Asia ar fi, dloru, daca noi amu impartasi opini'a ministeriului Mai. Sale, cá Adunarea nu trebuie se fia pusa in cunoscintia de cauza de totu ce se petrece si mai cu séma despre modulu si temperamentulu ministeriului in afacerile esterióre. Este lucru fórte delicatu de a ne dá séma despre acésta; si cum amu potea se ne damu séma mai bine, decátu vedindu corespondenti'a sa cu agentii sei din strainatate? Adi ministeriulu s'a vedutu silitu a face o lege de repressiune pentru ori-cari delicteluc san pretinse delicteluc, comise in afacerile esterióre, pentru a reprime o infractiune pagubitória pentru Statu si politic'a gubernulu Mai. Sale. Óre noi nu trebuie se ne damu sém'a de unde a venitú acestu lucru gravu in afacerile nóstre esterióre, pentru care amu fostu tinuti a dá o reparatiune?

Mai este inca unu lucru capitalu, cá discreditulu incepe tocmai atunci pentru unu gubernamentu, candu elu isi ascunde actele sale; atunci supositiunea are liberu cursu si este legitima; fiindu-cá, daca gubernulu, neavendu nici-unu interesu, ascunde studiarea actelor sale, fiacare presupune cumcá elu nu are o notiune clara despre ceea ce va se dica propri'a sa responsabilitate. Candu ni se dicea cá actele diplomatice nu se potú dá publicitatiei, pentru-cá cestiunea e pendentá, intiegeamu acésta, dara astadi, candu din gazetele straine amu aflatu cá relatiunile nóstre cu imperiulu vecinu s'au restabilitu, candu in fine potemu se judecamu lucrulu cu sange rece, cu tóta impartialitate, si cu dorinti'a curata de a capeté invetiatura si a face cunoscintia cu ómenii nostrii de Statu, si cu temperamentulu loru politicu, ministeriulu nu se mai póte numi unu ministeriu constitutionalu, regimulu nostru nu mai merita numele de constitutionalu, daca se refusa representatiunei nationale informatiuni asupra afaceriloru esterióre, mai cu séma candu nu este nici-unu pericolu de a se cunósce acésta in tóte detaliurile sale.

Dniloru, rogu pe ministeriu se spuna C-merei, de ce nu a voitú se publice corespondenti'a sa privitória la acestu incidentu? Rogu pe ministeriu se respunda, daca acésta este conciliabilu cu datori'a unui gubernu constitutionalu? Rogu pe ministeriu a ne spune, daca este unu sistemulu alu gubernulu M. S. cá, in afacerile straine mai alesu, tiér'a se nu cunósca modulu si metodulu dupa care aceste afaceri sunt tratate?

Dniloru, sunt informatu din gazetele straine, cá tonulu actualu in cestiune s'a gasitu blesantu, éra nu cutare sau cutare pasagiú dintr'insulu. Si candu unu actu suveranu, aplaudatu de dv., a adusu unu diferendu diplomaticu pentru tonulu seu numai, apoi intielegeti dv. de ce interesu mare este pentru noi se scimu in sférsitu din corespondenti'a diplomatica, cum intielege gubernulu M. Sale a conduce afacerile diplomatice.

Dloru, v'asiu rogá cá si dv. se sprijiniti cererea mea de a se obtiné dela dn. ministru publicarea documentelor. Daca dnulu ministru ne va promite acésta, ceea ce este prea posibilu, pentru-cá dvóstra aveti mai multe titluri inaintea dsale decátu mine, nu voi mai avé nimic de disu; éra daca nici dv. nu veti fi fericiti a obtiné dela dsá publicarea documentelor, atunci eu voi fi silitu se propunu o motiune de neincredere in regimulu constitutionalu practicatú astfelu de d. ministru. Asiu dorí inse, cá fara se venimu la acestu midiu locu eroicu si audace de a constringe constitutionalmente pe d. ministru cá se fia constitutionalu, asiú dorí dicu, cá dv. se interveniti in acésta desbatere si se'lu faceti a intelege cá este oportunu, cuviintiosu si constitutionalu se publice acésta corespondentia spre a potea judecá si noi faptele petrecute, fia macaru numai in interesulu de a ne face mai vigilanti pentru viitoriu si de a ne scusá si noi inaintea tiei.

Candú noi amu intrebatu pe d. ministru, pentru-ce nu publica acele documente, si candu dsá a respunsu, cá ne face judecatori, atunci negresitu cá nu a voitú se se gandéscu la dv., s'a ganditu numai la persóne; ei bine, acestu sistemulu este blamabilu. Nu este vorb'a de a sfída maiortatea si minoritatea, ci de a implini o datoriá cátra representatiunea nationala intréga, pentru-cá si natiunea se aiba incredere in reprezentantii ei, se védia cá sunt cu vigilantia in afacerile cele mai insemnate cari se atingu de pacea si de banele relatiuni ale sale faci'a cu celelalte natiuni. Éta pentru-ce ve rogu se ve uniti cu mine, cá se scóteți dela d. ministru unu respunsu afirmativu la cele ce ceru eu.

(Urmédia discursulu dlui M. Cogalniceanu)

Semne pe ceru.

Acésta este espressionu religiósá luata din evangelia. Ce mirare daca poporulu de orice nationalitate, ori-candu apare vreunu fenomenu estraordinariu pe firmamentu, se simte coprinsu de fiori si predice — totu numai urmari rele. Dara inca daca se intempla se fia in acelasu timpu si vreunu resboiu!

Despre fenomenulu descrisu in epistol'a dlui parochu Blasianu, diariulu „Sieb. d. Tageblatt“ are doue descriptiuni interesante, una dela Agnit'a (orasielu), alta tocma dela Bistriti'a, adeca de câtra

Bucovin'a, ambele totu din 3 Februaru d. am. In aceeași di si óra, fenomenulu s'a vediutu si aici la Sibiu, inse si pe la Lugosiu in Banatu! Asia nu a potutu fi numai o simpla pétra meteorica de feru, ci unu obiectu cu multu mai mare, globu colossalu de materii inflamabili. Ar fi fórte bine candu i s'aru afla undeva urmele si anume sfarmaturele lui in interessulu sciintiei. Unii voru a sci, cà acelu meteoru ar fi cadiutu la comun'a Propstea-mare (comit. Ternavei), in padure, care s'ar fi si aprinsu la momentu.

„Pre candu se pare cà aici pe pamentu ome-nimea se afla din nou in predilele unoru evenimente mari, poporele nu se mai simtu linistite, ba chiaru pe poporu ilu audi in totu momentulu dicundu, cà ar fi preste putintia se o mai ducemu totu asia cà pàna acilea, se fimu siliti a ne parasi patri'a, a te vedea strainu in tíera straina, fàra nici-unu adapostu, numai cà se'ti poti castiga ceva — spre a'ti nutri copilasii, a platí impositele, in tíer'a in care te ai nascutu — in patri'a stramosiloru tei — unde au sositu si tempulu nedoritu, cà se nu te mai poti roga lui D-dieu, in limb'a mamei carea te a laptatu: éta cà si ceriulu ne trimite unele semne, pre care noi cei presenti — intre cari si dela 70—80 ani — spunu cà asia ceva n'au mai vediutu. — In 3 Februaru pre la patru óre dupa amédi — din partea de amédi-di a pornitu o lumina mare in forma de sulu, cà flacar'a focului — rosiu-galbenu — si au trecutu cu rapediune mare aruncandu schintei. Unii sustinu cu tarie, cà a facutu si sunetu spaimantatoriu cà si cum s'ar fi sfarmatu unu copaciu mare si uscatu.

De asupra luminei care au remasu intinsa indereptu in distantia mare, s'a formatu unu noru venatu, carele dupace disparu cu flacara, s'a formatu din intrég'a linia de noru unu noru rotundu, singurulu in aceea di, candu sórele stralucea in tóta pomp'a sa; directiunea lui fu spre médiá-nópte; in frunte avea marimea unui volumu — aprópe cà 20 litre.

Cu optu dile inainte de acestu fenomenu totu asemenea fusese altulu, care s'a intemplatú nópteá (séra) pre la 7 óre, si au venitu din partea de càtra rasaritu, mergiundu spre apusu.

Dv. sciti cà poporulu vediundu fenomene fisice si meteore extraordinarie, predice càte rele tóte si anume, cà acestea lumini sunt semnele unoru urmari grave, ce amu avea de a indura. Fia cum va fi — fia fostu unu meteoru — ori altu ceva, eu totusi nu me potu retinea se nu ve scriu, dvóstra, de si veti fi vediutu ori cetitu asia ceva. — Mi-ar placea si mie se cunoscú acestea lumini, atàta de infricosiate, dupa cum s'au vediutu pre aci. — Primiti domnule redactoru, stim'a si iubirea ce ve o pastrediu.

Sielcau, 4 Februaru 1882.

A. Blasianu,
parochu gr.-c.

Dela 4 Februaru incóce s'au mai publicatu o multime de sciri despre acelu fenomenu; din tóte inse cea mai interesanta este, cà in distantia de ½ óra dela Mociu (comitat. Clusiu) profesorulu dr. F. Herbich aflà o pétra de meteoru in greutate de 35 kil., éra profesorulu dr. Koch mai aflà alte vreo 100 merunte cà pumnulu si mai mici, care tóte s'au transportatu la Clusiu in museu, unde se va face asupra loru studiu interesantu. Ce vomu dice inse, cà acelasi fenomenu, sau dóra altulu cà acela, se vediu in aceeași di si in Ungari'a de susu pàna in comitatulu Hont?

Sciri diverse.

— (Consemnare) despre a III-a colecta a subscrisului in favórea redicandului monumentu poetului Andreiu Muresianu. Prin dn. administr. protopresbiter. greco orient. Constantinu Bodea dela poporeni sei din Giurgesci: dn. Teodoru Popu propriet. — 30, Dumitru Banabiecu — 20, Jacobu Chirila — 25, Costanu Balaticiu, Samsonu Danciu, Vasilie Popu, Matheiu Danciu si dela Georgiu Popu, cu totii economi càte 10 cri, dela dnulu Rudolffu Weintraub notariu cercuale si dela dn. Const. Bodea càte 1 fl., la olalta 3 fl 55 cri, dela dn. Joanu Muresianu proprietariu in Minthiulu Gherlei, dela dn. Adamu Reskovits proprietariu in Nim'a càte 1 fl., dela dnulu Franciscu Bradu oficialu dominalu in Nufaleu si dela Joanu Romanu carausiu in Desiu càte 50 cri, dela dn. Joanu Muresianu preotu gr. cathol. — 30, si dela Nicol. Muresianu economu ambii din Strégu — 10, dela d. Nicolau Bersanu executoru reg. de dare in orasiulu Desiu 1 fl. si dela d. Franciscu Wagner executoru reg. de dare 20 cri; sum'a 8 fl. 5 cri, care cu 63 fl. 34 cri publicati in Nr. 70—1881 alu „Observatoriulu“ facu

70 fl. 39 cri, din care 7 fl. 61 cri se trimitu acum la destinatiune si 39 cri s'au spesatu pentru posta.

Desiu, 8 Februaru 1882.

Petru Muresianu,

— (Societatea de lectura) a inteligentiei romane din Clusiu isi tine adunarea sa generala in dío'a de 3 santi archierei (11 Febr.) la 4 óre d. a. in localitatea casinei. La acésta adunare au fostu invitati toti membrii societatiei, alu carei presidente este ilustrulu domnu A. Bohatielu si secretariu on. dn. Basiliu S. Podóba.

— (List'a) domniloru contribuenti pentru balulu datu in favorulu espositiunei romane tinuta la Sibiu in Augustu 1881.

(Urmare si fine).

V. Marcu Moldovanu not., colectante in Petrila: Marcu Moldovanu notariu 5.—, Stefanu Radiciu v.-prot. 3.—, Brendusie Avramu 1.—, Petru Paraschivu jude com. 2.—, Joanu Stefanu Preda teol. abs. 1.—, Petru Stef. Preda invet. 1.—, Dumitru Beranu parochu 1.—, Avramu Stanca parochu 1.—. Totalu 15 fl.

VI. Stefanu Albu profesor, colectante in Bradu: Simeonu Ardeu parochu 1.—, Juliu J. Rosca publ. in Bucuresci 1.—, J. Petrisioru aces. 1.—, J. Losfu plug. 2.—, Amali'a Albu 1.—. Totalu 6 fl.

VII. Georgiu Fogarasi colect. in Lipova: Georgiu Fogarasi 2.—, N. Sierbanu si fiulu 1.—, Borbola adv. 1.—, J. Tieranu protop. 1.—, Gregoriu M. Marinescu propriet. 1.—, Joanu Ardeleanu juristu — 50, Stefanu Drasca comerc. 1.—, Davidu P. Simeonu 1.—, Georgiu Cojocariu 1.—, Atanasiu Popu 1.—, Lazaru Ciceiu 1.—. Totalu 11 fl. 50 cri.

VIII. Nicolau Zigrea advoc., colect. in Oradea-mare: Popu dela Toia sup. 2.—, Demetriu Moga not. 2.—, Eroteiu Belesiu protosingelu 7.—, N. N. 1.—, Simeonu Bica prot. 2.—, Teodoru Filipu adm. protop. 5.—, J. Vesa par. 2.—, Pavelu Moga par. 1.—, Elia Lungu 2.—, Petru Suciú aces. 2.—, Maria Suciú nasc. Bozko 2.—, Lucretia Suciú 1.—, Nicol. Briciu preotu 1.—, Teodoru Popu preotu 1.—, Joanu Popu preotu 1.—, N. N. 1.—, J. Poiénariu jun. ofic. 1.—, Panoránu 1.—, Toma Pacala parochu 1.—, Silviu Rezeiu secret. 1.—, Nic. Zigrea adv. 5.—. Totalu 42 fl.

IX. Corneliu Cioranu chefu de banca, colectante in Braila: N. Niamtiu ing., Bucuresci 15 fr., Corneliu Cioranu, Braila 10 fr., G. G. Erimie propriet. 20 fr., V. P. Sasu 20 fr., A. J. Erimie 10 fr., Dr. J. Arsenie medicu 10 fr., Demetriu Erimie propriet. 10 fr., J. G. Mandroviceanu functionariu 5 fr., G. Avesalomu 5 fr. Totalu 105 franci = 48 fl. 56 cri.

X. Joanu Drocú administr. protop., colectante in Mercurea: Joanu Drocú adm. prot. 5.—, Dr. Munteanu medicu 1.—, Joanu Macelariu propr. mare 3.—, Nicol. de Popu pretoru 5.—, Basiliu Griavu subjuce 2.—, Dr. C. Albu advoc. 1.—, Georgiu Popu com. 1.—. Totalu 18 fl. — Sum'a totala 194 fl. 36 cri adeca una suta nóuedieci si patru de fiorini si 36 cri v. austr.; acésta suma precum si superplusulu de 549 fl. 44 cri — cu totulu deci 743 fl. 80 cri venitu curatu s'a predatu comitetului centrale alu espositiunei romane spre ulterioara afacere.

Subscrisulu comitetu isi tine de datorintia a esprimá totuodata multiamit'a sa publica atàtu domniloru colectanti, precum si domniloru contribuenti.

Comitetulu arangiatoriu.

Sibiu, in 30 Ianuariu 1882.

E. Macellariu, Dr. N. Olariu,
presied. cassariu.

— (Multiamita publica). Subscrisulu isi tine de o santa datorintia a'si esprime in publicu profund'a sa multiamita marinimóseloru dómne si domni, céri la iniciativ'a on. dn. Joanu Serbu preotu in Siciulu Silvaniei, au binevoitu a contribui in favorulu meu urmatóriele ajutórie banesi: Prea on. dómna Maria Barbolovicu vicarésa 2.—, st. dna Angyal 1.—, sp. dnu Angyal 1.—, Unu anonimu — 50, st. dn. Danila Deleu not. 1.—, Gottlieb Leo arendatore 1.—, Joanu Unguru notariu 1.—, Vasiliu Muresianu preotu 1.—, G. Filipu — 50, Rvd. Alimpiu Barbolovicu vicariu 2.—, L. Vajda not. 1.—, G. Podina preotu — 40, N. N. — 40, N. N. — 40, J. Szilágyi not. — 50, Dem. Filipu adj. notariulu 1.20. Sum'a totala 14 fl. 50 cri.

On. d. preotu Joanu Serbu vediundu-me in timpu de érna golu, fàra vestmente, a aflu de bine cu acésta suma integrita prin dsa a'mi procurá unu rendu intregu de vestmente, cusíma, caltiani, 2 renduri de schimburi, etc., pentru care binefacere primésca si dsa din parte'mi sincer'a mea multiamita si recunoscintia.

N. Samboteanu.

— (List'a) contribuiriloru marinimóse in favórea subscrisei, dela urmatorii pl. tit. domni: P. Cosma 1 fl., E. Macellariu 2 fl., Dr. Nemesiu 1 fl., A. Lebu 1 fl.,

Dr. Pu-cariu 1 fl., Bologa 1 fl., Ladai 1 fl., Bechnitz 1 fl., J. Hannia 1 fl., V. Romanu 1 fl., J. Popescu 1 fl., N. Cristea 1 fl., Harsianu 1 fl., C. Stezariu 1 fl., A. N. G. 1 fl., G. Mateiu 1 fl., N. Popea 1 fl., A. B. 50 cr., Corneliu Tobias 2 fl. — de totu 20 fl. 50 cr.

Pentru cari, esprimu toturoru marinimosiloru domni contribuitori cea mai profunda multiamita a mea.

Sibiu, 7 Februaru 1882.

Francisca Teocu.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

8 Februaru st. n. 1882.

Obligatiuni rurale din 1880 convertite cu 6%	1.	97 1/2 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	— „
Obbligatiuni dominiali convertite cu 5%	„	— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„	100 — „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	100 — „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	102 — „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	62 1/2 „
Obbligatiuni din 1868 cu 6%	„	100 30 „
Obbligatiuni noue ale stat. cu 6%	„	100 — „
Actiunile bancei nat. rom. de 500 franci	„	1400 — „
Actiunile bancei Romani'a din 1869 de 200 franci	„	480 — „
Daci'a-Romani'a unite de càte 250, cursulu	„	290. — „
Rent'a romana din 1875	„	86 1/2 „

Requisite de învățământ.

Aparatul metricu, 12 obiecte cu esplicarea lor	4.50
Atlas de istoria naturalá cu 250 figure colorate	1.75
Globurí terestre de 21 cm. in diametru:	

Nr. I ajustatú cu meridian și compas cu pedestalú fin de lemn	13.—
„ II ajustatú cu jumetate meridian și cu pedestal de metal	10.50
„ III totú acesta fără meridian	8.40
„ IV ajustatú cu jumetate meridian și pedestal de lemn	7.40
„ V fără meridian și cu pedest. de lemn	5.60
Globurile Nr. II și III sunt de a recommenda, aceste pentru greutatea pedestalulu nu se restórná, și sunt frumóse și tari.	
Pachetarea se face într'o ladítia de lemn, pentru care se socotese separatú 80 cr. pentru unu globulú.	
Map'a Europei, tradusá de J. M. Moldovanu, 140 cm. latá și 120 cm. înaltá, pe pândá, in mapá	5.50
Map'a Semigloburile séu cart'a globulú paméntescú, 131 cm. latá și 110 cm. înaltá, pe pândá, in mapá	4.50
Map'a tieriloru tienetorie de coróna Ungariei pentru scótele poporale de Eugenie Bordeaux, 158 cm. latá 111 cm. înaltá, pe pândá in mapá, necoloratá 5.—, coloratá	6.—
Mașiná de comput cu globulete albe si negre pe drotú	3.20
Optzeci modele de desemn	1.—

Carti pentru scótele poporale.

Andreescu E., Fisica experimentalá ilustratá	bros. — 15
Boiu Z., Elemente de geografía	— 30
— „ „ istori'a naturiei si fisica	— 30
— „ „ patriotica si universalá	— 30
Catechismu pentru scótele popor. gr. cat.	leg. — 40
— „ „ gr. or. de M. Toma	— 30
Chirila E., Fisica pentru scótele popor.	— 30
Dogariu Dariu, Aritmetica. Partea I si 2 càte	bros. — 25
— „ 3	— 35
— „ 4	— 45
Geografia pentru scótele poporale. Cursu I	leg. — 20
Istoria Ungariei pentru scótele poporali	— 20
Messia I. G. Dr., Geogr. si Ist. dupa Putz. Vol. I. ev. vech. bro.	2.25
— „ II. „ mediu	1.50
— „ III. „ modern	1.75
Munteanu-Solomonu, Elementariu	leg. — 20
Munteanu G. J., Carte de lectura romána. Partea I. si II bro.	— 50
— „ III „ IV	— 50
— Gramatica romana pentru clasile gimn. part. form.	— 80
— „ sintact.	1.10
Nanianu B., Cosmographia	— 55
— Elemente de istori'a naturala. Partea I. Zoologia	1.—
— „ II. Botanica	— 75
— „ III. Mineralogia	— 75
— Elemente de fisica experimentalá	1.75
Petri B., Sistemulu metricu. Manualu pentru invetiatoriu	— 30
— „ invetiacei	leg. — 20
Popescu J., Antia carte de lectura	— 25
— A dóua carte de lectura	— 70
— Computulu in scóla popor., manualu pentru invetiati.	bros. 1.10
Popu G., Istoria biblica pentru scótele poporali	— 25
Popu Dr. N., Geografia Ungariei	— 30
— Istoria Ungariei	— 25
Popu Stefanu, Legendariu pentru scol. pop., cu 15 ilustr.	leg. — 45
Putnoki N., Abecedaru magiaru-romanu pentru scol. pop.	— 20
— Legendariu	— 30
Rusu Joane, V., Carte de lectura pentru clasele gimn. inf.	— 60
Tempea J., Stilistica limbei rom. pentru scótele gimn. bro.	— 30
Vlása Georgiu, Geometria. Partea I.	— 80
— „ II.	— 70

Se afla de vendiare la librari'a romana

W. KRAFFT in Sibiu

Insciintiare.

In 17 Februaru 1882 la 10 óre a. m. se va tine, in oficiulu „Albinei, institutu de creditu si de economii in Sibiu, strad'a Baier Nr. 1, licitarea obiectelor remase cu ocaziunea edificariloru de adaptare, precum: trepte, scanduri, bårne, usi, ferestrii, jalousii, table de parchetu, cuptóre si diferite obiecte de feru etc.

Consemnarea detaliata a aceloru obiecte si pretiurile lor, precum si celelalte conditiuni de licitatiune se potu vedea in biroulu subscrisei directiuni in fiacare di dela 10—12 óre a. m.

Sibiu, 4 Februaru 1882.

(68) 1—2

Directiunea „Albinei“
institutu de creditu si de economii.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.